

Šią savaitę Europos Parlamento narys Andrius Kubilius kalbėjo paskutinėje jo, kaip EP nario, savaitės įvykių apžvalgoje su kolege Rasa Juknevičiene. Politikai planuoja tokias apžvalgas daryti ir ateityje, tik rečiau.

Visą pokalbį žiūrėkite:

Trečiadienį EP patvirtino visą Europos Komisijos sudėtį. Balsavimas buvo įtemptas. Paskutinės dvi savaitės buvo ypač sudėtingos. Tai atsispindėjo ir balsavime, kuris buvo ne toks gausus, kaip ankstesnės kadencijos.

Pasak R. Juknevičienės, to priežastys yra kelios. Parlamentas labai fragmentuotas, jame daug kraštutinėms grupėms atstovaujančių parlamentarų. Netgi tose politinėse grupėse, kurios viešai palaikė balsavimą dėl komisijos sudėties, buvo delegacijų, valstybių atstovų, kurie nebalsavo „už“.

„Mūsų didžiausioje politinėje Europos Liaudies partijos (ELP) grupėje ispanai, slovėnai turėjo savo priežasčių nebalsuoti už atskirus kandidatus. Negerai, kai valstybių vidiniai nacionaliniai reikalai taip stipriai atsispindi ir trukdo visos ES bendram darbui. Teisingai sakė vienas mūsų kolega vokiečių, įsivaizduokite, jei dabar dėl tokių vidinių priežasčių, įtampos tarp politinių partijų, būtume nepatvirtinę šitos komisijos, tai kokia būtų situacija Europos kontinente ir pasaulyje, kas iš to?“ – kalbėjo R. Juknevičienė ir nepraleido progos pasveikinti kolegą A. Kubilių su išrinkimu.

Nuo gruodžio 1 d. A. Kubilius palieka Parlamentą. Lietuvių delegacija Europos Liaudies partijos frakcijoje dirbs jau kitos sudėties.

Komentuodamas EP balsavimą dėl komisijos, A. Kubilius svarstė, kad dėl to gali būti dvi priežastys. Viena, kai partijos pradeda pralaimėti, mažėja jų sudėtis, nėra aiški perspektyva, pasidaro labai nervingos ir praranda savo solidumą. Vokietijoje artėja rinkimai ir socialdemokratai, remiantis apklausomis, gali pralaimėti.

Antra, pasak politiko, turime matyti platesnį transformacijų visame Vakarų pasaulyje kontekstą.

„Tai vadinčiau poindustrinės demokratijos likimu. Verta prisiminti, kad demokratija, kokią mes dabar turime, Europoje susikūrė, palyginus su visa civilizacijos istorija, ne taip seniai – XVIII-XIX amžiuje. Vyko tai, ką galime pavadinti industrine revoliucija: augo pramonė,

atsirado masinė gamyba, išsiskyrė socialinės klasės. Kairėje pusėje atsirado kairioji ideologija su proletariatu. Dešinėje pusėje – savininkai, buržua. Tokiu būdu susikūrė dvi priešingos ideologijos: socialdemokratai ir konservatoriai, krikdemai. Šiek tiek vėliau atsirado liberalai. Tos partijos gimė kaip industrinės revoliucijos pasekmė, – komentavo A. Kubilius. – Dabar mes matome, kad didelė dalis masinės gamybos persikėlė į Kiniją. Vakarų išsivysčiusiose visuomenėse matome daug individualumo, nebėra aiškių klasių, bendrų interesų. Natūraliai iš to kyla didžiuliai iššūkiai tradicinėms partijoms. Kaip natūralią raidą matome vieno klausimo, vieno rinkimų partijas. Jie sugeba labai greitai mobilizuoti dalį rinkėjų. Po to ta partija labai greitai ir nunyksta. EP prisimename 2019 m., kai pateko didžiulė „žaliųjų“ banga. Viskas, ji pasibaigė. Man keista, kai žmonės dalyvauja rinkimuose į EP tam, kad čia kalbėtų apie Europos mirtį“.

R. Juknevičienė priminė, jog U. von der Leyen savo pranešime kalbėjo, jog A. Kubiliui tekęs gynybos ir kosmoso Komisarų portfelis labai priklausys nuo kitų ES krypčių, kaip pavyks komisijai įgyvendinti kitus savo strateginius tikslus. Koks bendras Europos Komisijos užduočių paveikslas?

„Kremlius džiaugiasi girdėdamas apie ES mirtį. Jiems labai reikia Vakarų silpnumo. Tačiau nereikia pamiršti dviejų aplinkybių. Pirma, ES yra gyvas besiformuojantis organizmas. 1957 metų Romos sutartį dėl Europos Bendrijos kūrimo (vėliau Bendrija pavadinta ES) palyginus su dabartine ES, matysime labai aiškią tendenciją: ji plėtėsi fizine, politine prasmėmis, ėmėsi vis naujų atsakomybių įvairiose srityse, gilėjo savo įtakomis ir sprendimais. Ir tai – natūrali tendencija. Tai natūralios evoliucijos kelias. Nematau, kodėl tą natūralios evoliucijos kelią toliau natūraliai vystyti ir augti per įvairias krizes ES turėtų pakeisti ir pradėtų byrėti. Antra, aš visada cituoju vieną iš Europos Sąjungos pradininkų Žaną Monė: „Europos Bendrija kursis krizių metu, ir kas bus sukurta krizių metu, tas ir bus Europos Bendrija“. Per pandemiją ES pirmą kartą skolinosi pinigus, buvo migracijos krizė, kūrėsi sienų apsauga, prieš tai buvo finansų krizė, atsirado Bankų sąjunga. Dabar gyvename gynybos krizės laikotarpiu. Todėl atsiranda gynybos Komisarai. U. von der Leyen akcentavo, kad šalia gynybos kitas prioritetas yra konkurencingumas. ES ekonomiškai šiek tiek atsilikdavo nuo JAV. Pagal ekonomikos augimo tempus atsiliekame ir nuo Kinijos. Per pastarąjį dešimtmetį skirtumas tarp mūsų ir JAV tik didėjo. Tai kelia susirūpinimą. Natūraliai kyla klausimas: kaip tą skirtumą sumažinti?“ – komentavo Komisarai.

Pasak R. Juknevičienės, gynybos stiprinimas labai susijęs su ekonomika. Pinigai turi ateiti per ES visų veiklų efektyvinimą.

A. Kubiliaus teigimu, nacionaliniai Europos politikai turi suprasti, kad globalioje konkurencijoje, kurioje mes dalyvaujame, dydis yra labai svarbus. Mes dabar nusileidžiame

JAV, Kinijai. Skiriamės tuo, kad JAV ir Kinija per savo biudžetą perskirsto apie 30 ar 40 proc. bendro vidaus produkto (BVP). ES atskiros šalys taip pat tiek pinigų perskirsto. Bet bendras ES biudžetas yra tik 1 proc. BVP.

„Ką gali padaryti ES kaip jungtinė organizacija? Kiek pinigų mes galime įdėti, kad paskatintume vystyti ES ekonomiką? Kinija paskelbė, kad jie plėtos ir vystys dirbtinį intelektą. Ir tam jie skiria didelius pinigus. Mes paskelbiame, kad dirbtinis intelektas yra labai svarbus ir tikimės, jog šalys-narės vystysis. Čia ir yra mūsų didysis skirtumas. Kai kas sako, kad tai yra privalumas, kad mes tokie įvairūs, kiekviena šalis gali kurti savo ekonomiką. Bet aš manau, kad dabar pasaulyje konkurenciją lemia dydis: valstybių gebėjimas sutelkti didelius pinigus, taip pat įmonių ir kompanijų dydis. Kai mes kalbame apie konkurencingumą, pirmame puslapyje visada būna grafikas ar lentelė, kaip atrodo pasaulio stambiausios kompanijos. Blogai, kai tarp 50-ties IT stambiausių kompanijų yra tik viena ES. Tarp stambiausių gynybos pramonės įmonių didžiausia ES įmonė – italų „Leonardo“ įmonė – yra trylikta. Globalioje konkurencijoje lemia gebėjimas sutelkti resursus“, – kalbėjo A. Kubilius.

Pasak R. Juknevičienės, ES plėtra dabar nukreipta į tas valstybes, kurios dar negali duoti tokio didelio pridėdamojo ekonominio efekto. Priešingai – joms reikės daug padėti. Bet, žiūrint strategiškai, ES plėtra į Ukrainą, tokią didelę valstybę, gali būti ateityje sėkmė. Kaip įtikinti verslą, ES didžiųjų valstybių visuomenes, kad čia irgi yra galimybė?

Pasak Komisaro, didėjanti rinka pati savaime yra naudinga. Didėjantis gyventojų skaičius taip pat. Tai sukuria galimybę plėtoti gamybą. Ukraina turi išvystytą pramonės potencialą, didelius žemės, iškasenų resursus. Plėtra yra labai svarbus geopolitinis faktorius.

„Per krizes pasiekiame tam tikrus strateginius apsisprendimus. Nenustebsiu, jei per artimiausią dešimtmetį ES ištiks valdymo krizė. Ypač, jei vyks plėtra. Kaip suvaldyti vietoje 27 gal 36 šalis? Turėsime rasti efektyvesnius sprendimus, – kalbėjo A. Kubilius. – Manau, kad ES tikrai turės didesnę biudžetą. Pasidalinimas finansiniais resursais, kuriuos sunaudoja mokesčių mokėtojai, tarp nacionalinių valstybių ir ES vyks. Jei ES šalys-narės supras, kad bendrai gaminti ar pirkti ginklus yra naudinga ir nacionalinėms valstybėms, matysime, kaip natūraliai jos sutiks dalintis savo finansiniais resursais. Visada raginu prisiminti JAV istoriją. Mes netrukus minėsime Romos Sutarties 70-metį. Tai JAV istorijoje 70-metis sutapo su jų Pilietiniu karu tarp Šiaurės ir Pietų 1860 metais. Buvo didžiulė krizė, bet JAV atlaikė ir toliau augo bei vystėsi. Mes matykime ir tą istorinę perspektyvą“.

Kolegė R. Juknevičienė priminė A. Kubiliaus politinę trajektoriją: nuo istorinių procesų atsikuriant Lietuvai iki dabar dalyvavimo istoriniuose procesuose priimant svarbius

sprendimus dėl viso Europos kontinento.

Pasak politikės, nuo ES sėkmės priklauso ir viso kontinento likimas.

„Niekada nesusimąstydavau, kad kalbinsiu savo ginklo brolių, su kuriuo per tiek metų daug druskos suvalgėme, kaip vieną svarbiausių ir ryškiausių ES politikų. Lietuviai! Tikimės, kad tau užteks sveikatos ir išminties Europos Sąjungą padaryti stipresnę ir geresnę“, – pokalbį baigė R. Juknevičienė.

